

Both the conceptual approaches to the implementation of international standards in the field of customs affairs in Ukraine and the World Customs Organization Capacity Building Strategy of Customs administrations have been considered through the mission, goals, objectives and structure of the Regional Training Centre of the World Customs Organization; the areas of the development of partnership between the Ukrainian Academy of Customs and the World Customs Organization in the field of customs academic researches and development, trainings have been determined.

It is noted that the conceptual approaches to the implementation of international standards in the field of customs affairs are characterized worldwide by unification, which is evident in the establishment of unified mechanisms of modernization in the different regions of the world.

Key words: capacity building, mechanism, customs administrations, conceptual approach, implementation, international standards, strategy, World Customs Organization, Regional Training Centre.

Стаття надійшла до редакції 29.04.2013 р.

Прийнято до друку 27.06.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Савченко С. В.

УДК 378.147

Л. Ф. Панченко

ІМОВІРНІСНИЙ СКЛАДНИК ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТУ

Управління через середовище, за допомогою середовища придатніше для таких тонких явищ, якими є процеси творчості, процеси освоєння інновацій у сучасному університеті. Зацікавлення вчених викликає ймовірнісний ірраціональний, „стихіальний”, хаотичний, синергетичний компонент педагогічного середовища [5; 6].

Питання самоорганізації, необхідного хаосу розглядаються в дослідженнях В. Буданова, С. Курдюмова та ін. Подієвий підхід у відношенні до виховуючого простору навчального закладу вивчається Н. Селівановою [9]. Стихіальність в освіті є предметом дослідження О. Лобка, Ю. Мануйлова, І. Сулими, Р. Кассіної та ін. [1; 3 – 6]. У той же час залишаються недостатньо розробленими питання, пов’язані з імовірнісним компонентом інформаційно-освітнього середовища університету, питання підтримки розвитку педагога в ньому.

Мета статті: виявити сутнісні характеристики імовірнісного складника інформаційно-освітнього середовища університету.

„Усі ми – на побутовому рівні – звикли думати, що хаос – це погано: безлад, нічого не доброго чекай. А саме останнім часом наука

про складні системи надає нам абсолютно інше уявлення, – пише С. Курдюмов. – Хаос, виявляється необхідним! Питання – скільки його в системі, яка його частка. Тому що існує необхідна для еволюції системи міра хаотичності. Без хаосу у складній системі не буде можливостей самоорганізації” [2, с. 9].

Н. Селіванова, аналізуючи підходи до побудови виховного простору освітньої установи, виділяє подієвий підхід, який „постає як динамічна мережа взаємозв’язаних педагогічних подій, що створюється зусиллями соціальних суб’єктів різного рівня (колективних і індивідуальних), виступає інтегрованою умовою особового розвитку людини, – і дорослого, і дитини. Поняття „подія” при цьому трактується в межах подієвої концепції психологічного часу, згідно з якою особливості психічного віддзеркалення людиною часу, його швидкості, насиченості, тривалості залежить від числа і інтенсивності подій, що відбуваються в житті [9].

Подієвому підходу співзвучні ідеї ймовірнісної освіти О. Лобка [3; 4]. *„Ймовірнісна освіта – це спроба освіти, яка ні на що не схожа. І не підходить ні під одну схему, яку можна придумати заздалегідь. Простір життя, простір філософії, простір розуміння”* .

Він пише, що може вчителів, учням „допомогти зрозуміти, що освіта – це ланцюг зустрічей. Так, так, тих самих, про які в романі пишуть: ця людина (ця книга, ця зустріч, ця картина) перевернула все моє життя”, що може „...допомогти спробувати (тільки спробувати) стати каталізатором цих освітніх зустрічей, допомогти дитині їх побачити, розглянути”.

Отже, у складі інформаційно-освітнього середовища університету ми згідно з ідеями синергетичного і середовищного підходу в освіті, виділяємо ймовірнісний компонент, представлений нішами й стихіями. За Ю. С. Мануйловим, *„ніша – це більш-менш однорідна частина середовища, що є простором можливостей. Це притулок одних стихій і укриття від інших або ж це місце побутування різних стихій. Стихії – це могутні сили, що панують над людиною, і які охоплюють і захоплюють, „помічають” захоплених і програмують їх поведінку”* [5].

Практика переконує в тому, що стихії як соціально-педагогічний феномен здатні ініціювати, культивувати, затверджувати *спосіб життя*, створювати нові можливості й умови для реалізації потенціалу середовища. Дуже важливо своєчасно помітити, підтримати і розвинути всі позитивні стихії і приглушити, нейтралізувати негативні.

На підставі аналізу літератури [1; 4; 5; 6], власного педагогічного досвіду в інформаційно-освітньому середовищі університету можна виділити такі позитивні й негативні стихії (табл. 1).

Таблиця 1

Позитивні і негативні стихії в інформаційно-освітньому середовищі університету

<i>Позитивні стихії</i>	<i>Негативні стихії</i>
<ul style="list-style-type: none">○ наукового і методичного пошуку○ педагогічного і професійного спілкування○ інновації○ інтелектуальної гри○ творчості і співтворчості○ винахідливості○ вільнодумства○ використання вільного програмного забезпечення○ здорової конкуренції○ здоров'я збереження○ супроводу○ взаємодопомоги○ взаємодії○ залучення до культурних цінностей○ подієвості	<ul style="list-style-type: none">○ протистояння○ активного неприйняття○ примушення (насильства)○ ризику○ конкурентної боротьби○ розповсюдження вірусів○ зламу мереж, конфіденційної інформації○ плагіату○ використання неліцензійного ПЗ○ порушення авторського права○ комерціалізація сайтів і послуг○ закритості

Щодо ніш, то ми відокремлюємо матеріальні та віртуальні ніші. До матеріальних ми відносимо приміщення та обладнання, а віртуальні ніші підрозділяємо на мережеві й автономні (рис. 1).

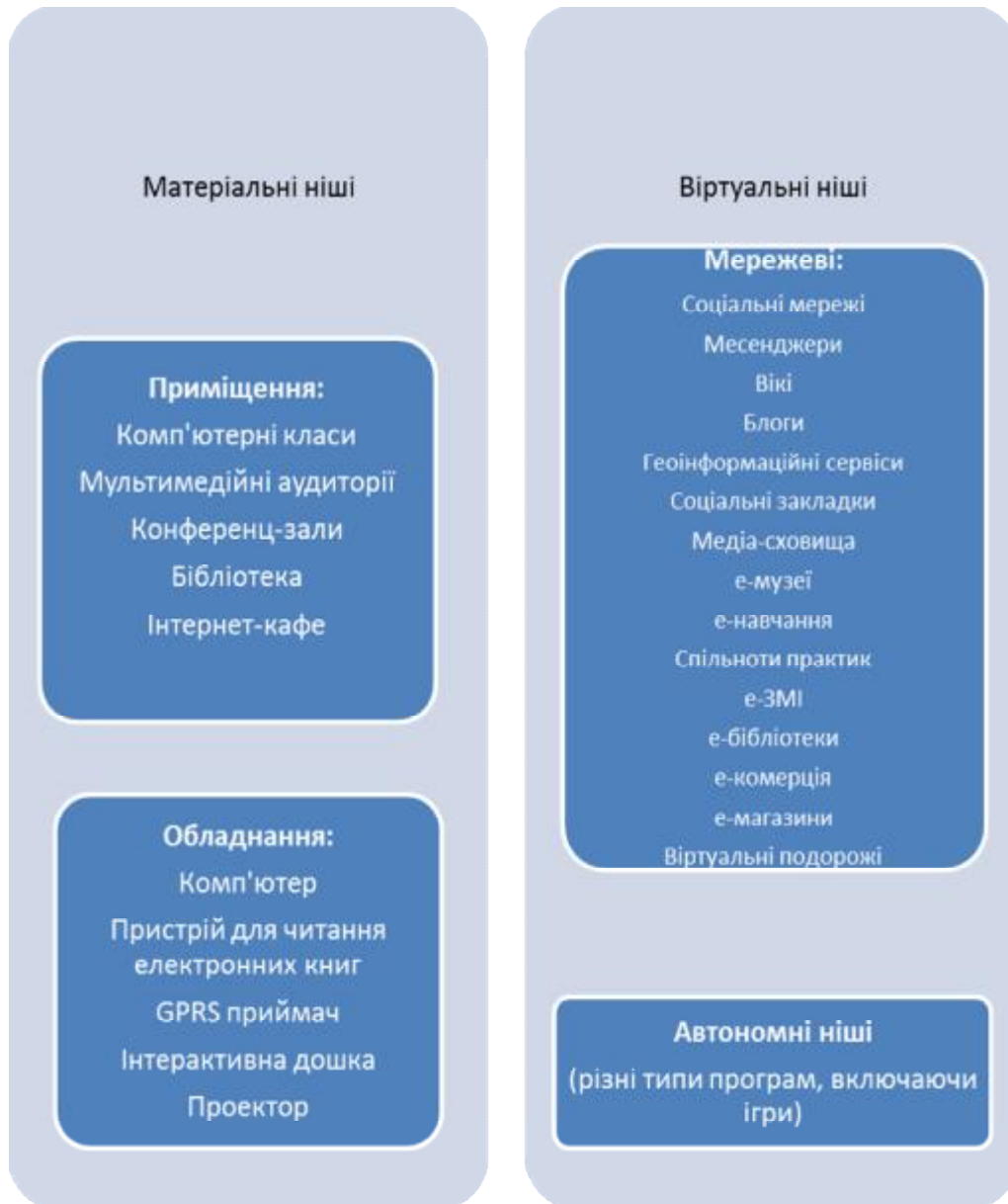

Рис.1. Ніші інформаційно-освітнього середовища

Ураховуючи дослідницьку спрямованість сучасних університетів і гуманітарний характер освітнього середовища, у якості творчої позитивної стихії в інформаційно-освітньому середовищі університету доцільно позиціонувати *стихію наукового і методичного пошуку на основі співтворчості викладачів і студентів* [7; 8].

Ми розуміємо співтворчість як спільну творчу діяльність педагога і студента, спрямовану на розвиток інформаційно-освітнього середовища і себе в цьому середовищі. Бо „середовище починається там, де відбувається їх зустріч і де вони спільно щось проєктують або будують” (В.Слободчиков). Принцип співтворчості в межах середовищного підходу стосується заповнення можливостей середовища, відтворення нових і розширення існуючих ніш.

Наведемо деякі шляхи відтворення та розширення існуючих ніш на засадах співтворчості викладача та студента:

- написання статей за матеріалами курсу в українську вікіпедію, редагування та розширення існуючих статей;
- доповнення матеріалів дистанційних курсів статтями в авторських блогах, посиланнями на корисні ресурси;
- розміщення авторських матеріалів в університетському репозиторії;
- розширення сайтів кафедр та персональних сайтів викладачів;
- використання ресурсів соціальних мереж для викладання та навчання;
- підтримка та розширення зв'язків з випускниками, роботодавцями, науковцями засобами мережі LinkedIn
- створення мультимедійних лекцій, інтерактивних case study тощо.

Висновки. В складі інформаційно-освітнього середовища університету згідно з ідеями стихіальності в освіті виокремлено імовірнісний складник. Виявлено позитивні та негативні стихії та ніші інформаційно-освітнього середовища університету. Серед найбільш впливових позитивних стихій виокремлено стихію науково-методичного пошуку педагога. Ніші класифіковано на матеріальні (приміщення та обладнання) та віртуальні. До віртуальних ніш віднесено соціальні мережі, вікі, блогі, медіа сховища, соціальні сервіси, спільноти практик тощо. Аналізуються шляхи відтворення нових та розширення існуючих ніш.

Напрями подальшого дослідження: використання віртуальної ніші мережі професійних контактів LinkedIn, зокрема для розширення інформаційно-освітнього середовища виробничої практики студентів університету.

Список використаної літератури

1. Кассина Р. Вероятностный компонент инновационной профессионально-педагогической среды / Р. Кассина // Стихии, стихийность и стихиальность в образовании : сб. науч. ст. / под ред. : Ю. С. Мануйлова (отв. ред.), И. И. Сулимы, Е. В. Орлова, Е. М. Кузьминой. – М. – Н. Новгород, 2007. – 147 с. **2. Курдюмов С. П.** Иглоукалывание мира / С. П. Курдюмов // Экология и жизнь. – 2005. –

№ 8. – С. 9 – 14. **3. Лобок А. М.** Вероятностный мир образования / А. М. Лобок // Новые ценности образования. – 2006. – № 1 – 2. – С. 148 – 158. **4. Лобок А. М.** Система образовательных форумов как комплекс сетевых образовательных программ для детей и педагогов / А. М. Лобок // Новые ценности образования. – 2006. – № 1 – 2. – С. 158 – 179. **5. Мануйлов Ю. С.** Концептуальные основы средового подхода в воспитании / Ю. С. Мануйлов // Вестн. ун-та РАО. – 2003. – № 1. – С. 36 – 68. **6. Мануйлов Ю. С.** О стихии, стихийности и стихийности в образовании / Ю. С. Мануйлов // Alma Mater. Вестн. высш. шк. – 2004. – № 10. – С. 11–14. **7. Панченко Л. Ф.** Інформаційно-освітнє середовище сучасного університету : монографія / Л. Ф. Панченко ; Держ. закл. „Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка”. – Луганськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2010. – 280 с. **8. Панченко Л. Ф.** Співтворчість викладача та студента в інформаційно-освітньому середовищі університету / Л. Ф. Панченко // Освіта Донбасу. – 2008. – № 1. – С. 48–52. **9. Селиванова Н. Л.** Воспитание: теория и реальность / Н. Л. Селиванова // Известия РАО. – 1999. – № 2. – С. 39.

Панченко Л. Ф. Імовірнісний складник інформаційно-освітнього середовища університету

Стаття присвячена питанням розвитку інформаційно-освітнього середовища університету, зокрема одному з його складників – імовірнісному. Виявлено позитивні та негативні стихії та ніші інформаційно-освітнього середовища університету. Серед найбільш впливових позитивних стихій виокремлено стихію науково-методичного пошуку педагога. Ніші класифіковано на матеріальні та віртуальні. До віртуальних ніш віднесено соціальні мережі, вікі, блоги, медіа сховища, соціальні сервіси, спільноти практик тощо. Аналізуються шляхи відтворення нових та розширення існуючих ніш.

Ключові слова: інформаційно-освітнє середовище університету, імовірнісний компонент, ніші, стихії, співтворчість викладачів і студентів

Панченко Л. Ф. Вероятностный компонент информационно-образовательной среды университета

Статья посвящена вопросам развития информационно-образовательной среды университета, в частности одной из его составляющих – вероятностной. Выявлены положительные и отрицательные стихии и ниши информационно-образовательной среды университета. Среди наиболее влиятельных положительных стихий выделена стихия научно-методического поиска педагога. Ниши классифицированы на материальные и виртуальные. К числу виртуальных ниш отнесены социальные сети, вики, блоги, медиасхранилища, социальные сервисы, сообщества практик и т. п.

Анализируются пути воссоздания новых и расширение существующих ниш.

Ключевые слова: інформаційно-освітня середина університета, ймовірнісний компонент, ніші, стихії, сотворчество преподавателей и студентов

Panchenko L. F. The Probabilistic Component of Educational Environment of the University

The article is devoted to the development of information and educational environment of the University, its probabilistic component. The positive and negative elements and niches educational environment of the university was detected. The most influential of positive elements is scientific and methodical search of the teacher. Niches are classified into material and virtual. The virtual niches are social networks, wikis, blogs, media storages, social services, community practices, etc. The ways of recreating new and expansion of existing niches are described: articles writing in the Ukrainian Wikipedia a course material about, editing and expansion of existing articles; distance course material additions by author's blogs, links to useful resources; placement student's and teacher's materials in the university repository; expanding the department's website and personal teachers websites; using social media resources for teaching and learning; support and expand relationships with alumnus, employers, academics by network LinkedIn; creating multimedia lectures, interactive case study, etc.

Key words: information and educational environment of the university, the probabilistic component, niches, elements, teachers and students co-creation.

Стаття надійшла до редакції 06.06.2013 р.

Прийнято до друку 27.06.2013 р.

Рецензент – д. п. н., проф. Лобода С. М.

УДК 351.361

С. В. Черевко

**ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У
СТУДЕНТІВ ВНЗ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

Кардинальні зміни, що відбуваються у всіх сферах життєдіяльності суспільства, вимагають нових підходів до організації навчально-виховної роботи у вищих навчальних закладах (далі – ВНЗ), у тому числі до неспеціальної фізкультурної освіти, насамперед, з питань освіти заради здоров'я.